

16.6.2024 4. helluntain jälkeinen sunnuntai

Päivän epistola

”Olette päässeet vapaiksi synnin orjuudesta ja palvelette nyt vanhurskautta – käytän yksinkertaista kieltä, jotta voisitte ymmärtää minua. Ennen te annoitte itsenne saastaisuuden ja pahuuden palvelukseen ja saitte aikaan pahuutta. Antautukaa nyt palvelemaan Jumalan tahtoa, niin hän pyhittää teidät. Kun olitte synnin orjia, ette voineet palvella vanhurskautta. Minkä sadon te siitä korjasitte? Kaikkea sellaista mitä nyt häpeätte, sillä sen loppuna on kuolema, Mutta kun nyt olette päässeet vapaiksi synnistä ja tulleet Jumalan palvelijoiksi, te korjaatte satona pyhityksen ja saatte lopuksi ikuisen elämän. Synnin palkka on kuolema, mutta Jumalan armolahja on iankaikkinen elämä Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.” (Room 6: 18 – 23)

”Olette päässeet vapaiksi synnin orjuudesta” tuo esille kristityn vapauden. ”Käytän yksinkertaista kieltä” on tavallaan anteeksipyyntö. Paavali on edellä käyttänyt vaikeammin ymmärrettävää yhteiskunnallista kieltä, mutta nyt hän käyttää yksinkertaista kieltä, jotta häntä ei ymmärrettäisi väärin. Kristillinen vapaus ei ole kurittomuutta tai liian suurta vapautta vaan rakkauden motivoimaa Kristuksen palvelemista. Kun ihminen palvelee Jumalan tahtoa, seurauksena on pyhittyminen Jumalalle Jeesuksessa Kristuksessa.

”Ette voineet palvella vanhurskautta” on suomennos, jossa häviää sana vapaus. Vanha suomennos oli: olitte vapaat vanhurskaudesta. Teksti on käännetty eri tavoin eri kielille. Tekstin merkitys ei sinänsä muutu, mutta Paavali käsittelee tässä ja tulevissa jakeissa myös sitä, että ihminen voi joutua harhaan sen takia, mitä hän pitää vapautena. Kaksi erilaista elämäntapaa ovat yhteensopimattomia.

”Minkä sadon te siitä korjasitte?” Vastaus on: kuoleman. Eikä kysymyksessä ole vain ruumiillinen, vaan myös tai nimenomaan: hengellinen kuolema, ero Jumalasta.

”Te korjaatte satona pyhityksen ja saatte lopuksi ikuisen elämän.” Tämä on elämän päämäärä. Jumala pyhittää meidät, liittää meidät oman elämänsä yhteyteen, elämme ikuisesti Hänen kanssaan. Tarkoituksena on, että elämän päämäärä on Jumalan tahdon toteuttaminen, se ei merkitse poistumista tästä maailmasta vaan tässä maailmassa tapahtuvaa toimintaa edetä kohti Jumalaa. Tämä prosessi alkaa tässä maailmassa, mutta sen loppu ei ole täällä.

”Synnin palkka on kuolema” sisältää jälleen arnejasanastoa. Sana palkka tarkoitti sotilaan palkkaa.

Mitä enemmän tekee syntiä, sitä enemmän ansaitsee kuolemaa. Kuolema tarkoittaa tässä eroa Jumalasta. Tekstin ulkopuolelta on todettava, että Paavali käsittelee tässä Rooman valtakunnan palkka-armeijaa, jonka avulla valtakunta säilyi. Tämän kirjoittaja henkilökohtaisesti ajattelee, että tässä ei tarkoiteta oman maan puolesta suoritettavaa palkatonta asepalvelusta.

”Jumalan armolahja on iankaikkinen elämä Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.” Sotilas saa ansiotyöstä palkan, mutta Jumala antaa meille lahjan, asian, jota me emme ole ansiotyöllä saaneet. Se on iankaikkinen elämä, jonka Jumala antaa kristitylle. Kysymys ei ole vaihtokaupasta tai ansaitusta asiasta. Siinä kristitty tulee osalliseksi jumalallisesta elämästä tai elää Jumalan yhteydessä.

Päivän evankeliumi

”Kun Jeesus oli saapunut Kapernaumiin, muuan sadanpäällikkö tuli hänen luokseen ja pyysi häneltä apua sanoen: ”Herra, palvelijani makaa kotona halvaantuneena, kovissa tuskissa.” Jeesus sanoi: ”Minä tulen ja parannan hänet.” Mutta sadanpäällikkö vastasi: ”Ei, Herra, en minä ole sen arvoinen, että tulisit kattoni alle. Sano vain sana, ja palvelijani paranee. Minä tottelen itsekin toisten käskyjä ja komennan omia sotilaitani. Kun sanon sotilaille: Mene, niin hän menee, tai toiselle: Tule, niin hän tulee, tai palvelijalleni: Tee tämä, niin hän tekee.” Tämän kuullessaan Jeesus hämmästyi ja sanoi niille, jotka häntä seurasivat: ”Totisesti: näin vahvaa uskoa en ole tavannut yhdelläkään israelilaisella. Minä sanon teille, että niin idästä kuin lännestä tulee monia, jotka taivasten valtakunnassa käyvät aterialle yhdessä Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin kanssa. Mutta ne, joiden oli määrä periä valtakunta, heitetään ulos pimeyteen. Siellä itketään ja kiristellään hampaita.” Sitten Jeesus sanoi sadanpäällikölle: Mene. Tapahtukoon niin kuin uskot.” Sillä hetkellä palvelija parani.” (Matt. 8: 5 – 13)

Johanneksen evankeliumissa on lähes samanlainen kertomus (Joh. 4: 43 - 54). Se on käsitelty pääsiäiskauden kolmannen viikon maanantaina. Sen yhteydessä on vertailtu Johanneksen evankeliumia muiden evankelistojen kertomuksiin ja osoitettu merkittävimmät erot. Nyt kannattaa huomata ero Matteuksen ja Luukkaan (Luuk. 7: 1 – 10) kertomuksissa. Matteuksen mukaan sadanpäällikkö itse tuli Jeesuksen luo, Luukkaan mukaan hän lähetti juutalaisten vanhimpia pyytämään apua. Lisäksi Matteus on laajentanut kertomusta sen lopussa ilmaisten, että taivasten valtakuntaan tulee monia pakanoita, mutta ei niitä (juutalaisia), joiden oli määrä se periä.

Yleensä sairast tuotiin Jeesuksen luo. Parantamiskertomuksissa on usein (ei aina) mainintoja Jeesuksen toiminnasta ja sanomisista. Nyt sadanpäällikkö tuli ilman sairasta Jeesuksen luo ja pyysi

Jeesusta: ”Sano vain sana”. Hänellä oli siis etukäteen luottamus siihen, että Jeesus voisi parantaa sairaan tulematta tämän luo.

Kertomus on selvä poikkeus Tooran ohjeisiin, nyt pidetään huolta pakanoista. Sadanpäälliköt olivat palkattuja sotilaita, jotka oli komennettu jonnekin miehitetyle alueelle tai sotaan. He eivät olleet juutalaisia. Tässä saamme esimakua lähetystyöstä pakanoiden keskuudessa.

Kertomuksessa mainitaan palvelija. Alkuperäinen kreikkalainen sana voi tarkoittaa myös poikaa. ”Herra, en minä ole sen arvoinen, että tulisit kattoni alle. Sano vain sana, ja palvelijani paranee.” Tässä ilmenee sadanpäällikön kohteliaisuus, nöyryys ja herkkyyys. Juutalaisilla ei ollut lupa käydä pakanoiden taloon, etteivät he saastuttaisi itseään (Apt. 10: 1 – 11, 18, Joh. 18: 28). Toinen huomio on sadanpäällikön usko, Jeesuksen ei tarvitse tehdä mitään, vain sana riittää. Jeesus kiinnittää huomion sadanpäällikön uskoon todeten: ”Näin vahvaa uskoa en ole tavannut yhdelläkään israelilaisella.” Voi olla, että nämä sanat heijastavat Matteuksen perustamien seurakuntien tilannetta evankeliumin kirjoitushetkellä. Israelilaiset eivät vastaanottaneet evankeliumin sanomaa.

Kirkon varhaisilla opettajilla on mielenkiintoinen ajatus liittyen äskeiseen lainaukseen. Patriarkka Jaakob näki unessa portaat, joita pitkin enkelit kulkivat ylös ja alas. Herättyään hän totesi, että ”Tämä on varmaan Jumalan asuinsija.” Hän nimitti paikan Beteliksi, joka merkitsee ”Jumalan asuinsija” (1. Moos. 28: 1 - 10). Myöhemmin Jaakob paini miehen kanssa ja painin loputtua ”mies sanoi: ”Sinua ei pidä enää sanoa Jaakobiksi, vaan Israeliksi, sillä sinä olet kamppailut Jumalan ja ihmisten kanssa ja voittanut.” (1. Moos. 32: 29) Sana Israel voidaan suomentaa ”Jumala kamppailee” tai ”Jumala hallitsee”. Jaakobin ajattelussa Jumala oli vain tietyssä paikassa. Kun Jeesus toteaa sadanpäällikön vahvan uskon, Hän samalla toteaa, ettei ole tavannut sellaista yhdelläkään israelilaisella. Sadanpäällikön usko ei liittynyt vain johonkin tiettyyn paikkaan, vaan hän uskoi Jumalan voivan toimia missä tahansa.

”Minä sanon teille, että niin idästä kuin lännestä tulee monia, jotka taivasten valtakunnassa käyvät aterialle yhdessä Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin kanssa.” Tämän lauseen sanasto tulee useista eri kohdista Vanhaa testamenttia (Ps. 107: 3, Jes. 49: 12; 59: 19, Mal. 1: 11). Jeesus käyttää tässä epäsuoraa ilmaisua ”idästä ja lännestä tulee monia”. Hän ei käytä sanaa pakana, mistä todellisuudessa on kyse. Tämän syynä voi olla se, että Hän ei halunnut loukata juutalaisia. Maininta patriarkoista osoittaa, että Jeesus ei ole Vanhaa testamenttia vastaan, vaan Hän osoittaa, että Vanhan testamentin ennustus tulee toteutumaan.

”Ne, joiden oli määrä periä valtakunta, heitetään ulos pimeyteen.” Vanhassa suomennoksessa ja monien muiden kielten käännöksissä muoto on: valtakunnan lapset heitetään ulos pimeyteen. Tässä yhteydessä perilliset / valtakunnan lapset tarkoittavat juutalaisia. Muualla Matteuksen evankeliumissa tällä ilmaisulla tarkoitetaan kristittyjä. Matteus varoittaa tässä uskonnollisesta omahyväisyydestä.

”Sillä hetkellä palvelija parani” osoittaa parantumisen tapahtuneen matkan päästä. Vastaavanlainen etäparantaminen tapahtui kanaanilaisen naisen tyttärelle (Matt. 15: 21- 28).